

NAAMGEVING, BEVRIJDING, LOFPRIJZING

‘En nadat hij om een schrijftafeltje gevraagd had, schreef hij de woorden ‘Johannes is zijn naam’. En zij verwonderden zich allen. Lucas 1 : 63

Gemeente van Jezus Christus,

3 trefwoorden bij ons Schriftgedeelte: Naamgeving, bevrijding, lofprijzing.

1. Eerste trefwoord: NAAMGEVING

Lucas vertelt in zijn adventsverhalen over de naamgeving van het kind van Zacharias en Elisabeth.

Naamgeving is een belangrijk element bij de geboorte van iedere baby. Hoe zal het kind heten?

Geboortekaartjes melden ons de uitkomst.

De tijd dat ouders hun kinderen vernoemden naar hun eigen ouders is allang voorbij.

Ik zie het in mijn eigen familie: namen die al meer dan honderd jaren telkens weer werden vernoemd, zijn door de jongere generaties uitgewist.

Men geeft een naam die men treffend of leuk vindt.

In onze door het christendom doordrenkte westerse cultuur werden en worden ook nu nog vaak namen gegeven die uit de *Bijbel* afkomstig zijn.

Soms beseft men niet eens dat Jaap komt van Jacob, Co van Jacobus, Piet van Petrus en Elly van Elisabeth en Ria uiteraard van Maria.

Een naam heeft in de bijbel *betekenis*.

Soms wordt vermeld *waarom* iemand juist *deze* naam draagt.

Dat lees je bv. bij namen als Mozes, Isaac, Samuel.

In de naam geeft men uitdrukking aan het wezen van de mens of de verwachting die men van een kind koestert.

Blijkbaar was het ook in Zacharias' tijd gewoonte dat kinderen werden vernoemd naar een lid van de familie.

Op de achtste dag na zijn geboorte zal het kind besneden worden en krijgt het zijn naam.

Als dan moeder Elisabeth aan haar burens vertelt dat haar zoon *Jochanan* heet (vertaald met Johannes), zijn de mensen verbaasd.

'Die naam komt in jullie hele familie niet voor....'

Toch wordt het *Johannes*, zegt Elisabeth.

'Waarom geen *Zacharja* (vertaald: Zacharias), net als zijn vader?

Dat is toch een mooie naam?

Die betekent immers '*de HEER gedenkt*', '*de HEER herinnert zich*'.

'Nee, toch niet', zegt de moeder, '*Johannes* moet het zijn.'

De mensen wenden zich tot Zacharias, de zwijgende vader.....

Ze *gebaren* hem, staat er. Alsof hij doof is...

Hij vraagt om een schrijftafeltje (NBV: schrijftablet).

Daarop schrijft hij de woorden: JOHANNES IS ZIJN NAAM.

Verbazing alom..... Vreemd.....

Deze naam echter is Zacharias verkondigd van Godswege.

Hij gehoorzaamt met deze naamgeving aan de stem die hij in de tempel hoorde.

Het is een opdracht.

Gemeente: die naamgeving als de opmaat van het Kerstgebeuren brengt ons uiteraard bij de *betekenis* van de naam Johannes.

In die naam ligt een boodschap.

Een tijding, een belofte, voor Israël eerst en voor ons daarna.

De naam betekent: '*de HERE is genadig*.'

Dat dit kind gegeven wordt duidt allereerst aan dat God genadig is voor deze twee mensen, Zacharias en Elisabeth.

Zij ontvangen, ongedacht, toch nog een zoon. Op hun oude dag.

Maar ook geeft deze naam aan dat Gods genade zichtbaar zal worden in het leven en handelen van deze zoon.

God gaat met Johannes en door hem een nieuwe weg met mensen.

Hij wil aan mensen zijn genade kwijt!

Er komt een nieuwe fase in zijn toewending naar Israël en de wereld.

Wel ligt in deze naam tevens besloten de dat wij mensen Gods genade *nodig* hebben.

Dat wij op die genade zijn *aangewezen*.

Aanvaarding van Gods kant is geen beloning, maar gunst, gave, geschenk.

Wij leven niet van verdiensten, prestaties, op eigen krachten

Maar van Hem, die *geeft*, die ons aanneemt.

Ondanks onze tekorten en schulden.

Het is goed dat wij dat inzien en beamen. In ootmoed. Nederig.

Dat wij het toegeven: zonder Gods genade leef ik niet goed.

Maar ook dat wij daarvan ophoren, het in geloof tot ons nemen: ik, wij, persoonlijk en als gemeente - wij mogen leven van Gods genade,

Geloofd zij God!

Johannes dus – God is genadig, ja, laten wij het in ons opnemen, die betekenis, wij allemaal .

Zeker ook wanneer wij een naam dragen die van deze naam is afgeleid:

Joop, Joke, Hans, Hanny, Jan, Johan.....

Er was in de kring van Jezus; discipelen óók een Johannes.

De evangelist.

In de kerkelijke traditie is die naam menigmaal vernoemd, ook aan de oudste kerk van Ede, de Oude Kerk, die ooit gewijd is aan Johannes de Doper.

2. Tweede trefwoord: BEVRIJDING

Wenden wij ons nu nogmaals tot Zacharias.

De man zit er eerst zwijgend bij.

Als een buitengesloten, in zichzelf gekeerde man.

Ja, deze priester, altijd sprekend bezig met voorbeden, zegeningen en onderwijs was een tijd met stomheid geslagen. Sprakeloos.

Hoe is hij zo geworden?

Waardoor sloeg Zacharias opeens dicht?

Wel, de tijding van de aanstaande geboorte van een zoon was hem op een buitengewone manier gemeld.

Tijdens zijn priesterlijke werk in de tempel in Jeruzalem.

De engel Gabriël was hem verschenen als een bode van God en had hem de komende zwangerschap en geboorte verkondigd.

'*Uw gebed is verhoord*', hoorde hij de stem zeggen.

Dat oude, verstofte gebed om een zoon.... weggestorven uit zijn dagelijks gebeden in de loop van zijn oude dag. Vergeefs gezegd...

Zacharias had de belofte gehoord, '*uw gebed verhoord*' .....

Een kind, een zoon, een man Gods die groot zou zijn voor de HEER, van de heilige Geest vervuld en voor velen tot heil en blijdschap.

Johannes zou hij heten. Want God is genadig....

Maar Zacharias had het niet kunnen geloven.

Een kind? Ik, oude man? Nu nog? Van de bejaarde Elisabeth?

Mooi idee. Maar volstrekt onmogelijk.

Staande voor het dilemma geloof of ongeloof kiest de priester voor ongeloof.

Omdat de hem verkondigde waarheid *ongeloofwaardig* is.

En ongeloofwaardig betekent altijd: niet aan te nemen omdat het *onredelijk* is, in strijd met wat gezond verstand kan begrijpen.

Gemeente: daarmee vertegenwoordigt deze joodse priester niet alleen de mens van toen, maar ook de mens van nu.

Wij kunnen hem niets kwalijk nemen, want wij zijn niet anders dan hij.
Wat voor ons verstand niet acceptabel is, dat kan niet waar zijn.

Ook onze moderne twijfel is het gevolg van redelijk denken, op grond van argumenten, op basis van rationele overwegingen.

Wat daarvan afwijkt is onbewijsbaar en dus niet waar.

Zo wijzen dan ook velen in onze westerse wereld godsdienst en geloof af als zijnde wensdromen over een werkelijkheid die niet aantoonbaar is.

Dat er een God is, die zich kenbaar maakt, die een stem tot spreken brengt van de andere kant, vanuit een andere orde, zoals de Bijbel dat ons onthult, daar wil men niet aan.

‘Ik kan er met mijn verstand niet bij’.

Aannemen dat er een God is die wonderen doet in de geschiedenis en in ons persoonlijk leven, dat is voor velen iets van vroeger, voorbij....

En deze geest van ongeloof en twijfel hangt als een damp om ons heen, ook om ons, kerkmensen.

Het is de geest van de tijd, die er bij ons op aandringt om van geloof af te zien.

Ik weet wel, Zacharias was geen man van onze tijd, hij zweert zijn godsdienst zeker niet af, maar niettemin is hij een mens als u en ik.

Hij kan op het *moment suprême* in de tempel niet aannemen wat God tot hem zegt.

Dat raakt de bode van God, Gabriël, diep in zijn hoge ambt en hij bestraft de ongelovige priester even diep in *diens* ambt – hij zal niet kunnen spreken tot de belofte zal zijn vervuld.

Met stomheid is hij geslagen.

Gemeente: de menselijke zonde is ten diepste ongeloof.

En ongeloof is: Gods voor schut laten staan met zijn beloftewoorden.

Nee zeggen tegen Hem, het tegenovergestelde van belijden = ja zeggen tegen Hem die ons alles wil schenken.

Risicant, gemeente, niet doen. God wil vertrouwd worden.

Hij *is* volstrekt te vertrouwen.

Ik zie hier trouwens ook in het begin van het Nieuwe Testament een parallel met de eerste fase van het Oude Testament.

God belooft een zoon in de ouderdom van Abraham en Sara.

Abraham gelooft, Sara niet.

Hier hetzelfde, maar net andersom: Elisabeth gelooft, Zacharias niet.||

Maar dan is er toch een moment dat het er opnieuw op aan komt.

Wat moet de *naam* van het kind zijn?

De vader moet bevestigen wat de moeder zegt, zo hoort het in die cultuur, hij bepaalt dat.

Johannes, schrijft Zacharias, met eigen hand.

Daarmee zet hij nu toch voluit zijn handtekening onder Gods belofte.

Hij schrijft hierin ook zijn jawoord aan God.

Nu aanvaardt hij. Nu belijdt hij.

In deze aanvaarding van Gods Woord komt zijn *rechtvaardigheid* weer naar voren.

Immers, Elisabeth en hij worden in het evangelie gekwalificeerd als rechtvaardige mensen (Luc. 1 vs. 6!), levend naar Gods wil en wet.

En dan bevrijdt de HEER zijn dienaar van zijn stomheid.

‘En onmiddellijk werd zijn mond geopend en zijn tong losgemaakt.’

Hij spreekt weer!

In het volgen van Gods roeping ligt bevrijding.

3. Derde trefwoord: LOFPRIJZING

Gemeente, wat doet een mens wanneer de HEER hem bevrijdt van beklemmingen en blokkades in het leven?

Zie Zacharias: zingen, prijzen, loven de HEER!

Zoals ook Maria deed na de boodschap van de engel.

Magnificat, wat bent U een magnifieke God!

‘Mijn ziel maakt de HERE groot.’

Zacharias zingt zijn lofzang.

Als je die lofzang leest en zingt, dan ben je helemaal in de sfeer van de psalmen in het Oude Testament.

De liederen van Israël.

Op de keergrens van het Oude en Nieuwe Testament worden twee echt joodse psalmen gezongen.

Wat bezingt Zacharias?

Gods trouw.

God is getrouw aan zijn woord.

Hij herinnert zich zijn beloften aan zijn volk gegeven.

Treffend vind ik dat Zacharias hier komt tot de volle uiting van zijn eigen mooie naam, Zacharja: ‘De HEER herinnert zich’, ‘de HEER gedenkt.’

In zijn lofprijzing komt deze joodse man tot zijn volle bestemming.

Ja, gemeente, ook wij komen pas tot onze bestemming als mens *in onze lofprijzing*, zoals die ook is ingebed in de liturgie van de gemeente.

Nu, de lofzang van deze senior is een vol lied.

Ik wijs op drie wezenlijke elementen in de lofzang.

1. *‘God heeft naar zijn volk omgezien’*, zingt hij.

Daar heb je die ‘herinnering’ :

God herinnert zich de aan Abraham gezworen eed.

De HEER gedenkt zijn volk in donkere omstandigheden, zoals we lezen in Exodus, als het volk in de Egyptische slavernij zucht: *‘en God zag de kinderen van Israel aan en Hij kende hen.’*

Dat gebeurt nu weer, zingt de priester.

Profetische taal, hij spreekt in de verleden tijd alsof het al gebeurd is.

Er is alleen nog maar een kind.... toch ziet Zacharias al dat er vervulling is, verlossing,heil.

2. God brengt verlossing van onze vijanden.

Stellig dacht de zanger aan de bezettende macht van de Romeinen, in zijn dagen.

Maar de verlossing is breder en betreft alles wat maar vijandig is.

En het doel van de bevrijding? Dat wij de HEER zullen dienen.

Zoals Mozes tegen de farao van Egypte zei: laat ons gaan *opdat wij de HEER zullen dienen.*

Het dienen van God, gemeente, is het doel van ons leven.

3. 'Jij, kind, (Johannes), zult een profeet van de Allerhoogste genoemd worden, want je zult voor het aangezicht van de HEER uitgaan om zijn wegen gereed te maken.'

De evangelieschrijver weet, dat dit kind, Johannes, later de Doper genoemd, de weg zal voorbereiden van Jezus messias.

Hij is de *voorloper*, de kwartiermaker.

Hij gaat de weg van vergeving van zonde en vrede met God.

Eens zal Johannes Jezus aanwijzen als het Lam van God, *Agnus dei*, dat de zonde der wereld wegneemt. ||

Zo gaat deze hele adventsgeschiedenis, gemeente, wel over mensen, maar vooral over *wat God voor mensen doet.*

Dat is dan ook de kern van Advent en Kerst: Komt, verwondert u hier, mensen, ziet hoe dat u God bemint.

Het zij ons gezegd, opdat wij onze bestemming in Jezus Christus zullen vinden en met alle heiligen eindigen in de lofprijzing.

HEER, wij danken en loven U. Halleluja. Amen.

